

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiaalipsykologian laitos	
Tekijä-Författare-Author Hissa, Pinja			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Terveenä pysyvä ihannetyyppi terveyden sosiaalisena normina - Maallikoiden käsityksiä terveydestä, terveyden ylläpitämisestä ja sairastumisesta			
Oppiaine-Läroämne-Subject Sosiaalipsykologia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2006-02-03	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 110 s. + 1 liite
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimuksessa tarkastellaan sosiaalisten representaatioiden näkökulmasta maallikoiden käsityksiä terveydestä, terveyden ylläpitämisestä ja sairastumisesta sekä tulkitaan näitä käsityksiä terveyteen ja terveyskäyttäytymiseen liittyvien prototyyppien avulla. Sairastuminen voi olla joko fyysistä tai psyykkistä. Terveyskäsitusten ajatellaan sosiaalisen konstruktionismin mukaisesti olevan yksi versio todellisuudesta. Tutkimus kytkeytyy kulttuurintutkimukseen, sillä käsitysten oletetaan olevan kulttuurisesti yhtenäisiä sekä ajassa ja paikassa muuttuvia. Tutkimus on luonteeltaan kvalitatiivinen. Aineisto on kerätty eräässä Pohjanmaan rannikkokaupungissa vuonna 2001. Tutkimukseen osallistui 29–66-vuotiaita suomenkielisiä miehiä ja naisia yhteensä 75. Teemahaastattelut sisälsivät viisi terveyteen, terveenä pysymiseen, sairastumiseen, yksilön vastuuseen ja tunteiden ilmaisuun liittyvää kysymystä. Aineisto on analysoitu aineistolähtöisen teorian periaatteiden mukaisesti. Tutkimustulokset osoittavat, että terveys ja sairastuminen ovat moniselitteisiä haasteita. Käsitysten mukaan terveyttä edistävät ja osaltaan voivat haitata yksilön psykofyysisosiaaliseen kokonaisuuteen liittyvät osa-alueet – henkinen, sosiaalinen ja fyysinen hyvinvointi. Näiden osa-alueiden tulisi olla tasapainossa keskenään, jottei terveys vaarantuisi. Myös postmoderni yhteiskunta on käsitysten mukaan terveyteen vaikuttava tekijä, sillä tietoisuus terveydestä on lisääntynyt ja samalla terveyden arvostus on kasvanut. Terveyteen katsotaan olevan mahdollista vaikuttaa monella tapaa, vaikka on myös olemassa asioita, joihin vaikuttaminen on mahdotonta. Elämä postmodernissa yhteiskunnassa ei aina ole helppoa, mikä saattaa johtaa sairastumiseen.</p> <p>Käsitysten ja niiden luokittelun perusteella muodostui viisi erilaista prototyyppiä, jotka ovat positiivisesti arvetut "terveenä pysyvä" ja "hyvä sairastaja" sekä negatiivisesti arvetut "sairastuva uhri", "liiallinen nautiskelija" ja "sairauksien hyödyntäjä". Prototyypit ilmaisevat tiivistetysti terveyteen ja terveyskäyttäytymiseen liitettyjen ihmistyyppien tyypillisimmät ominaisuudet. Käsitysten perusteella voidaan todeta, että haastateltujen edustamassa kulttuurissa on olemassa terveyden ja terveellisten elämäntapojen mukainen sosiaalinen normi, jota parhaiten kuvaa terveenä pysyvä prototyyppi. Terveyden sosiaalisen normin mukainen elämä on käsitysten perusteella kohtuullisuuden periaatteen mukaista, kontrolloitua, tasapainoista ja vastuunsa kantavaa. Tällöin ihmisen ajatellaan pysyvän terveenä. Tällainen terveyden sosiaalinen normi on yksi versio todellisuudesta – se on suurimman osan jakama ihanne, joka ei aina ole kovinkaan yhteneväinen käytännössä eletyn elämäntavan kanssa. Haastateltujen terveyskäsitukset osoittautuivat suurelta osin samanlaisiksi aiemmin eri kulttuureissa toteutettujen terveyskäsitteitä tarkastelleiden tutkimusten tulosten kanssa, mutta erojakin löytyi. Esimerkiksi uskonnollisuutta, jota aiemmissa tutkimuksissa on pidetty tärkeänä terveyden kannalta, eivät maininneet tämän tutkimuksen haastateltavat käsityksissään lainkaan.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords terveys sosiaaliset normit terveyskäyttäytyminen sairastuminen vastuu tunteet - ilmaisu prototyypit			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			